

Tác phẩm tham dự LHPT toàn quốc lần thứ XVI- Năm 2024

**TP: LỜI GIẢI CHO "BÀI TOÁN" CÁT XÂY DỰNG**

Loại hình: Phát thanh ( 3 kỳ)

Thời lượng kỳ 1: 6 phút 49; kỳ 2: 6 phút 57; kỳ 3: 5 phút 59

Tác giả: Từ Thị Xuân Yên - Trần Quang Huy

Đơn vị: Đài PT và TH Quảng Ngãi

ĐT: 0914.121.222. Email: yenptq@gmail.com

Tác phẩm đã phát sóng ngày 16, 17 và 18/4 năm 2024



**LỜI GIẢI CHO "BÀI TOÁN" CÁT XÂY DỰNG**

**Kỳ 1: KHI GIÁ CÁT “NHẢY LÊN TRỜI”**

Thưa quý vị.

Quảng Ngãi có nhiều con sông lớn. Độ dốc ở những con sông này rất cao nên tạo ra những mỏ cát lộ thiên. Trữ lượng cát ở tỉnh Quảng Ngãi lớn nhất nhì cả nước. Chỉ tính riêng khoảng 100 vị trí mỏ cát đã đưa vào quy hoạch để khai thác làm vật liệu xây dựng thì trữ lượng đã lên đến cả trăm triệu mét khối. Trữ lượng nhiều, cung dư cầu, nhưng giá cát lại không ổn định, có thời điểm như cuối năm 2023 giá cát ở Quảng Ngãi khi được chở đến công trình, dao động từ 400.000 - 600.000 đồng/1m<sup>3</sup>, cao hơn gấp đôi so với năm 2022 và cao gấp 4, gấp 5 lần so với những năm trước đó. Giá cát này cũng cao hơn các tỉnh lân cận như Bình Định, Quảng Nam. Có hay không việc buông lỏng công tác quản lý? Có hay không việc doanh nghiệp thao túng thị trường? Và Quảng Ngãi có những giải pháp gì để ổn định thị trường cát? Mời quý vị và các bạn theo dõi phóng sự 3 kỳ “Lời giải cho bài toán cát xây dựng” của phóng viên Xuân Yên và Quang Huy. Hôm nay, mời quý vị theo dõi kỳ 1 của phóng sự với tựa đề: “Khi giá cát nhảy lên trời”

Căn nhà cũ nằm trong mặt bằng dự án đường cao tốc Bắc - Nam nên ông Nguyễn Văn Em ở thôn An Hội Bắc 1, xã Nghĩa Kỳ, huyện Tư Nghĩa, tỉnh Quảng Ngãi nhận tiền đền bù và vào khu tái định cư xây dựng lại ngôi nhà mới. Ông Em xuýt xoa, nhà ở sát sông Trà Khúc, nơi được mệnh danh là vựa cát của miền Trung, thế nhưng phải bỏ ra 350.000 – 400.000 đồng để mua một khối cát để xây nhà. Giá cát tăng cao, chi phí căn nhà dự kiến đội lên nên ông Nguyễn Văn Em phải vay mượn thêm để có đủ tiền làm nhà.

**Băng:** *Hiện nay cát cao quá, với điều kiện vật chất trong gia đình chủ làm số tiền còn thiếu, chủ làm không không đủ, chủ phải vay mượn thêm để làm thôi chứ biết làm sao*

Anh Trần Thanh ở thôn Tăng Long, xã Tịnh Long, thành phố Quảng Ngãi tích góp nhiều năm mới xây dựng được căn nhà. Thời điểm anh làm nhà là cuối năm 2023, giá cát lên đến gần 400.000 đồng/một khối, cao gấp đôi so với 1 năm trước đó. Bất đắc dĩ anh phải trộn đá dăm, đá bụi, xà bần đổ xuống nền nhà thay cho cát để giảm bớt chi phí xây nhà.

**Băng:** *Mình ở xứ cát mà giờ phải chịu mua mắc là vậy đó. Ví dụ hồi kia người dân ở ven sông có cát trước bãi, ra sông thò gánh, kêu xe cộ cách tới xúc cát, giờ họ không cho. Cát mắc quá phải dùng đá bụi trộn vô bột. Cát xuống đều hơn, chứ đá bụi thì nền nhà bị hỏng. Giờ cát đắt quá, đổ cát không thì chịu không nổi tiền.*

Anh Võ Văn Tùng, ở xã Tịnh Long, thành phố Quảng Ngãi, một trong những chủ thầu các công trình xây dựng về nhà ở cho biết, khi giá cát tăng cao, không ít người dân phải lấy đất, xà bần, đá dăm... đổ vô nền nhà thay cát, dù biết cách làm này không đảm bảo chất lượng.

**Băng:** *Dân thì người ta trước đây họ bóc xà bần bỏ ra, đổ cát cho chặt nền, đỡ xuống móng. Giờ cát tăng, dân không có tiền của thì người ta chuyển qua đổ đất, đổ xà bần vô nền nhà chứ giờ sao. Còn cát xây, tô thì phải chịu, đâu có thể lấy đất thay cát được. Còn san lấp mặt bằng nền nhà phải dùng đất.*

Cát xây dựng ở đất liền tăng, cộng với tiền vận chuyển nên mỗi mét khối cát khi chở bằng tàu thủy ra huyện đảo Lý Sơn, đội giá lên đến hơn 600.000 đồng. Giá cao ngất ngưỡng đã ảnh hưởng rất lớn đến việc xây dựng nhà ở của người dân và các công trình xây dựng từ vốn ngân sách. Bà Phạm Thị Hương, Chủ tịch UBND huyện Lý Sơn, tỉnh Quảng Ngãi chia sẻ.

**Băng:** *Đối với Lý Sơn thì không có cát xây dựng và không có mỏ cát như các nơi khác mà hầu như cát phải lấy từ đất liền về. Giá cát xây dựng trên địa bàn huyện so với đất liền lúc nào cũng cao hơn. Thời điểm này tới hơn 600.000 một khối. Chứng tỏ cát năm 2024 cao hơn năm 2023. Giá vật liệu cao, ảnh hưởng rất lớn đến các công trình xây dựng cũng như nhà ở của người dân trên địa bàn huyện.*

Giá cát xây dựng tăng cao bất thường. Nhiều cá nhân, tổ chức có nhu cầu mua cát xây dựng “khóc ròng” vì các công trình đội vốn. Nếu so sánh với 5 năm trước thì giá cát xây dựng tăng gấp 5 lần. Năm 2019, giá cát chỉ 75.000đ/khối. Sau đó tăng dần theo tỷ lệ trượt giá có thể chấp nhận được là 150.000, 200.000 rồi đến 250.000 đồng/khối. Tuy nhiên đến năm 2023 thì ngay tại thành phố Quảng Ngãi, ngay tại những mỏ cát lớn ở sông Trà Khúc, giá cát cũng tăng vọt lên 400.000 đồng, đây là điều đáng ngờ.

Trước biến động về giá cát, UBND tỉnh Quảng Ngãi cũng tỏ ra lúng túng khi liên tục đưa vào, rút ra mặt hàng này trong danh mục hàng hóa phải kê khai giá. Cụ thể, tháng 4/2023, UBND tỉnh Quảng Ngãi đã có thông

báo 187 đưa cát vào danh mục hàng hóa kê khai giá. Tuy nhiên, đến tháng 9/2023, tỉnh lại ban hành thông báo hủy bỏ và đưa cát xây dựng ra khỏi danh mục hàng hóa kê khai giá. Lý do là thời điểm này, số lượng mỏ cát đưa vào đấu giá và khai thác đã nhiều hơn, đáp ứng nhu cầu thị trường nên không cần thiết phải duy trì việc kê khai giá. Việc này sẽ giúp giảm bớt thủ tục hành chính cho các tổ chức, cá nhân và sớm đưa cát ra thị trường.

Tuy nhiên, do tình hình lại phát sinh những yếu tố cần phải can thiệp nên khoảng 3 tháng sau, đến ngày 03/01/2024, UBND tỉnh Quảng Ngãi lại ban hành thông báo số 03 về việc bổ sung danh mục hàng hóa là cát làm vật liệu xây dựng thuộc diện phải kê khai giá.

Vì sao có những thay đổi liên tục này? Có hay không tình trạng đầu cơ tăng giá? Trong kỳ 2 của loạt phóng sự “Lời giải cho “bài toán” cát xây dựng”, phát sóng trong chương trình thời sự chiều mai, chúng ta sẽ tiếp tục phân tích. Kính mời quý vị đón nghe.

Xuân Yên

## LỜI GIẢI CHO "BÀI TOÁN" CÁT XÂY DỰNG

### Kỳ 2: CÁT TẶC GIẢM, GIÁ CÁT LẠI TĂNG

-----

Thưa quý vị.

Quảng Ngãi có trữ lượng cát dồi dào, thừa khả năng cung ứng ra thị trường. Nhưng tại sao giá cát lại tăng cao. Đây là điều bất thường. Chiều hôm qua, chúng ta đã nghe bài “Khi giá cát nhảy lên trời”. Trong chương trình hôm nay, chúng ta sẽ nghe kỳ 2 với tiêu đề “Cát tặc giảm, giá cát lại tăng?” phân tích nguyên nhân vì sao giá cát ở Quảng Ngãi tăng cao bất thường. Bài viết nằm trong loạt bài “Lời giải cho "bài toán" cát xây dựng?” của phóng viên Xuân Yên và Quang Huy:

-----

Năm 2023 giá cát tăng cao chưa từng có trên thị trường. Nếu như đầu năm, giá cát chỉ ở mức 200.000 – 250.000 đồng/m<sup>3</sup> thì vài tháng sau, giá cát vọt lên gần gấp đôi. Vì sao vậy?

Trước hết, chúng ta phân tích nguồn cung và cầu. Thường thì khi nhu cầu tăng cao mà nguồn cung ứng cát không đủ sẽ dễ xảy ra giá cả nhảy vọt. Tuy nhiên, nguồn cung ứng cát ở Quảng Ngãi là rất dồi dào, như khẳng định của ông Nguyễn Đức Trung, Quyền Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Quảng Ngãi.

**Băng:** *Nguồn cung cát đưa ra có 2 loại, 1 là nhóm dành cho các công trình đầu tư công, 2 là nhóm dành cho thương mại, tức là bán công khai ra thị trường. Đối với dự án đầu tư công nguồn vật liệu ổn. Nhóm thứ 2 là dành cho dự án ngoài ngân sách và nhu cầu người dân xây nhà. Sở Tài nguyên môi trường, khẳng định rằng với khối lượng công suất mỏ đầu như thế này thì cát không thiếu*

Ông Nguyễn Đức Trung, Quyền Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường cũng cho biết thêm, trên địa bàn tỉnh Quảng Ngãi có 100 mỏ cát lòng sông với tổng diện tích hơn 1.310 ha. Công suất khai thác hàng năm khoảng 400.000m<sup>3</sup>. Với trữ lượng và công suất như trên thì cơ bản đáp ứng đủ nhu cầu xây dựng.

Như vậy, cung luôn đáp ứng cầu. Nguyên nhân khan hiếm nguồn cát được loại bỏ. Tiếp theo chúng ta phân tích yếu tố cát lậu trong chi phối thị trường. Tại Quảng Ngãi những năm trước đây, cát lậu, tức cát được người dân và doanh nghiệp khai thác lén lút vẫn xảy ra. Những người khai thác cát lậu không phải bỏ tiền ra đấu giá, đấu thầu mỏ cát, cũng chẳng tốn thuế, phí, hóa đơn gì nên cát bán ra tất nhiên là rẻ. Chúng ta cùng nghe một đoạn ghi âm để biết được chênh lệch giá giữa cát lậu và cát có hóa đơn.

**Voxpop:**

**Băng:** *mình lấy giá không hoá đơn thì 280.000 ngàn/m<sup>3</sup>, nhưng nếu có hoá đơn thì giá lên đến 370.000 đồng/m<sup>3</sup>*

**Băng:** *Cát đẹp lắm, 350.000 /m<sup>3</sup>*

**PV:** *Cát không có hoá đơn không anh?*

*Cát nay mà hoá đơn, cát tặc mà. Công ty mua số nhiều, chứ mình mua lẻ không xuất hoá đơn*

Những năm trước đây, ở tỉnh Quảng Ngãi nạn “cát tặc” hoành hành dữ dội. Nạn cát tặc sinh ra cát lậu tuồn ra thị trường. Số cát lậu này, xét về pháp lý là trái phép, nhưng góp phần hạ thấp giá cát trên thị trường. Năm 2023, nhiều biện pháp được đưa ra và đã ngăn chặn hiệu quả tình trạng cát lậu. Một trong những biện pháp hữu hiệu là tại hầu hết các tuyến đường dẫn ra bãi cát đều được các địa phương đúc trụ bê tông chắn ngang, không cho xe chở cát lậu tiếp cận các bãi cát ven sông.

Khi đã không chế được nạn cát tặc thì kỷ cương được lập lại, chống thất thu thuế cho ngân sách nhà nước và nguồn cát cung ứng ra thị trường đa số là cát chính thống. Chúng tôi dùng từ “đa số” là bởi vẫn còn xuất hiện cát lậu trong chính mỏ cát được đấu giá chính thống. Tuy nhiên, chúng ta bỏ qua thiểu số này, và đi đến phân tích yếu tố: Có hay không việc các doanh nghiệp lớn thao túng thị trường.

Đến hết quý I/2024, Quảng Ngãi đấu giá thành công 12 mỏ cát, trong đó hầu hết các mỏ cát đều đấu giá cao hơn từ 15- 20 lần so với giá khởi điểm. Điển hình như vụ đấu giá mỏ cát nằm trên sông Trà Khúc thuộc địa phận xã Tịnh An - Nghĩa Dũng, thành phố Quảng Ngãi có diện tích 53,4ha, với trữ lượng ước hơn 3,4 triệu m<sup>3</sup>. "Siêu" mỏ cát này có giá khởi điểm gần 26 tỷ đồng nhưng được doanh nghiệp đấu giá lên 380 tỷ đồng, cao gấp 15 lần so với giá khởi điểm. Đơn vị trúng đấu giá là Công ty Cổ phần Đầu tư phát triển và thương mại Bình Minh Miền Trung.

Hay như công ty khai thác khoáng sản HDC trúng đấu giá mỏ cát tại xã Nghĩa Lâm, huyện Tư Nghĩa, trữ lượng khai thác 106.000m<sup>3</sup>, với số tiền trúng đấu giá là 30 tỷ đồng, cao gấp 20 lần so với giá khởi điểm. Giám đốc Công ty cổ phần đầu tư khai thác khoáng sản HDC Phương Trung Dũng cho biết, vì đấu giá cao, nên công ty công bố giá cát bán tại mỏ cũng lên đến trên 350.000 đồng/m<sup>3</sup>.

**Băng:** *Do bọn em đấu giá mức cao, nên bắt buộc phải bán ở mức cao hơn mức đấu giá thì mình mới có lời được*

Thời gian gần đây, rất nhiều vụ đấu giá mỏ cát xuất hiện tình tiết "bất thường". Giá trúng cao gấp hàng chục lần giá khởi điểm. Tiến sĩ Lê Văn Khâm, Trường Đại học Tài chính kế toán, Bộ Tài chính phân tích, việc đấu giá quyền khai thác khoáng sản cao cũng gây ra nhiều hệ lụy.

**Băng:** *Đấu giá cao thì đóng góp vào 1 phần thu của địa phương. Nhưng cái được cũng đánh đổi cái mất. Cái mất là hầu hết công trình đấu tư thì nhà thầu chết đứng, bởi vì không thể điều chỉnh giá dự toán lên được, giá cát lên đội giá công trình lên rất nhiều nên các doanh nghiệp xây dựng rất khó. Thứ 2 là ngay cả tiêu dùng, xây dựng dân dụng, làm nhà, làm cửa thì bây giờ cũng quá tải. Giá cát tăng lên thì đội giá các công trình xây dựng lên.*

Còn theo ông Trần Văn Mẫn, Giám đốc Sở Xây dựng Quảng Ngãi thì việc đấu giá cát quá cao là một trong những nguyên nhân dẫn tình trạng giá cát ngoài thị trường tăng cao ngất ngưởng.

**Băng:** *Đấu giá cao nên đưa vào cấu thành giá thành cao. Ông cứ đấu tới, chứ không sợ mất tiền vì ông cấu thành vô giá người dân trả. Nhưng vì sao ông dám đấu giá cao như vậy? vì ông có 1 mỏ 2 mỏ chi phối thị trường, ông quyết định bán giá nào thì thị trường phải theo.*

Các doanh nghiệp lớn, khi đã nắm trong tay mình những cát mỏ cát lớn thì dễ nắm quyền chi phối giá cả thị trường. Quảng Ngãi sẽ đề ra những giải pháp gì để kiểm soát giá cát, chống thất thu cho ngân sách nhà nước? Nội dung này chúng tôi sẽ tiếp tục thông tin đến quý vị trong phóng sự cuối cùng của loạt phóng sự dài kỳ "Lời giải cho "bài toán" cát xây dựng" được phát sóng trong chương trình thời sự chiều mai.

Xuân Yên

## LỜI GIẢI CHO "BÀI TOÁN" CÁT XÂY DỰNG

### Kỳ 3: GIẢI PHÁP NGĂN CHẶN CÁT LẬU VÀ BÌNH ỔN GIÁ CÁT

-----

Thưa quý vị.

Đẹp được nạn cát tặc, chống thất thoát nguồn thu cho ngân sách nhà nước, ngăn chặn cát lậu tuồn ra thị trường, lập lại kỷ cương. Nhưng khi hạn chế được cát lậu thì nảy sinh ra việc khó khác, đó là khó kiểm soát được giá cả. Vậy, làm thế nào để vừa ngăn chặn cát lậu, vừa bình ổn giá cát? Nội dung này sẽ có trong phóng sự cuối cùng của loạt phóng sự dài kỳ "Lời giải cho bài toán cát xây dựng" của phóng viên Xuân Yên và Quang Huy. Mời quý vị theo dõi.

-----

Voxpop:

**Băng:** *Giá cát nó tăng gấp đôi nên dân khổ trăm bề*

**Băng:** *Giá cát nay cao quá nên nhiều nhà họ làm không được. Người dân thì họ cần giá cát thấp lắm chứ*

**Băng:** *Năm nay khó khăn hơn năm rồi. Người dân cũng mong giá cát rẻ cho nó nhẹ tiền bớt chớ.*

Nhiều người dân và doanh nghiệp rất mong muốn thị trường cát sớm ổn định. Giải pháp là gì? Ông Nguyễn Văn Luyện, Giám đốc Sở Tài chính tỉnh Quảng Ngãi cho rằng, Quảng Ngãi có trữ lượng cát khá lớn, do đó tỉnh cần tăng cường đấu giá các mỏ cát được quy hoạch để tránh việc thao túng, tạo khan hiếm.

**Băng:** *Muốn cho giá bình ổn thì bán ra thị trường khối lượng cát nhiều lên, để cát cân bằng với nhu cầu, thậm chí là cao hơn nhu cầu thì giá cát sẽ bình ổn, thậm chí là hạ xuống. Muốn làm được việc đó thì phải đẩy nhanh các mỏ cát để đưa vào đấu giá*

Các mỏ cát lớn được cấp quyền khai thác hiện nay chỉ tập trung ở một số huyện như Sơn Tịnh, Tư Nghĩa, Nghĩa Hành và thành phố Quảng Ngãi. Như vậy vẫn còn nhiều huyện chưa có mỏ cát. Ông Nguyễn Đức Trung, Quyền Giám đốc Sở Tài nguyên và Môi trường tỉnh Quảng Ngãi cho biết:

**Băng:** *Chúng ta chỉ tập trung ở vùng lớn, vậy còn những vùng sâu vùng xa cát vận chuyển từ thành phố Quảng Ngãi đi ngược lên miền núi sẽ cao. Vậy bài toán đặt ra là làm sao tất cả các địa phương đều có mỏ cát, để cho người dân tiếp cận mỏ cát thuận lợi nhất, tức là hạn chế chi phí các doanh nghiệp bỏ ra quá lớn thì lúc đó cát đến tay người dân sẽ hợp lý hơn.*

Theo tính toán, mỗi năm trên địa bàn tỉnh cần khoảng 1,6 triệu khối cát xây dựng. Trong đó các công trình xây dựng từ ngân sách nhà nước

chiếm khoảng 80%. 20% còn lại là các công trình nhà cửa của dân xây. Theo ông Trần Văn Mẫn, Giám đốc Sở Xây dựng tỉnh Quảng Ngãi thì tỉnh cần chỉ định mỏ cát xây dựng cho tất cả các công trình đầu tư công, để giảm nhu cầu cát thương mại trên thị trường.

**Băng:** *Ai nói Quảng Ngãi thiếu cát. Người dân mình mở cửa ra là đựng cát, nhưng lý do vì sao phải đi mua 500 ngàn/m<sup>3</sup>. Thực ra là phải có nhiều phương pháp xử lý. Ví dụ như mình đưa mỏ cát đã đấu rồi về đúng giá trị thực của nó. Thứ 2 tăng cường chỉ định các mỏ cho công trình lớn để thị trường tự nhiên nó giảm xuống.*

Một khi cung đủ cầu, thị trường được đáp ứng đủ các điều kiện, các doanh nghiệp lớn cũng khó mà lợi dụng tình hình để thao túng.

Có một thực tế là, tình trạng cát lậu cũng xuất hiện trong cả những mỏ cát đã được đấu giá. Tình trạng khai thác tận kiệt, tuồn cát bán không qua khai báo số lượng và bán không xuất hóa đơn vẫn còn đang diễn ra. Vậy nên, kể cả người trúng đấu giá thì công tác quản lý khai thác cũng cần phải hết sức chặt chẽ, nếu phát hiện sai phạm thì phải xử lý nghiêm. Ông Nguyễn Đăng Vinh, Chủ tịch UBND huyện Tư Nghĩa chia sẻ.

**Band:** *Đã có văn bản yêu cầu chủ doanh nghiệp trúng đấu giá phải chấp hành nghiêm túc, không được bán cát ra ngoài mà không có hoá đơn, trường hợp để xảy ra tình trạng này, nếu phát hiện là xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật. Thứ 2 là người dân theo dõi giám sát vấn đề này.*

Còn ông Dương Hiền Hùng, Phó Cục trưởng Cục Quản lý thị trường tỉnh Quảng Ngãi thì cho rằng, Cục quản lý thị trường sẽ tăng cường kiểm tra, kiểm soát ngoài giờ hành chính để kịp thời phát hiện sai phạm. Bên cạnh đó, người dân cũng nên có trách nhiệm trong quá trình mua cát:

**Băng:** *Để làm tốt công tác này thì phải quán triệt các đội quản lý thị trường tăng cường kiểm tra, giám sát đặc biệt là làm ngoài giờ, mới phát hiện hành vi vận chuyển cát trái phép. Người dân phải có ý thức, lấy hoá đơn chứng từ, khi tiêu thụ hàng hoá đó. Nếu người dân không lấy hoá đơn thì vô tình tiếp tay cho các doanh nghiệp làm ăn không chân chính.*

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Ngãi Trần Phước Hiền cho biết, việc quy hoạch cấp phép các mỏ cát trong thời gian qua đôi lúc chưa phù hợp dẫn đến tình trạng khan hiếm cục bộ. Tiếp đó là yếu kém, buông lỏng khâu quản lý để xảy ra tình trạng doanh nghiệp được cấp phép nhưng không khai thác, khai thác không đúng vị trí được cấp phép, khai thác cát lậu đi bán. Trước thực trạng này, từ đầu năm đến nay, UBND tỉnh Quảng Ngãi cũng đã ban hành rất nhiều văn bản chỉ đạo các sở ngành, địa phương tăng cường thực hiện, chấp hành pháp luật về giá đối với khoáng sản làm vật liệu xây dựng thông thường và vật liệu xây dựng san lấp. Tỉnh Quảng Ngãi cũng đang tăng cường công tác bảo vệ khoáng sản chưa khai thác, giám sát hoạt

động khai thác khoáng sản trên địa bàn. Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Ngãi Trần Phước Hiền khẳng định, ngăn chặn cát lậu, bình ổn giá cát là việc làm cấp bách hiện nay.

**Bằng:** *Trước tình trạng buông lỏng quản lý về tài nguyên khoáng sản, đặc biệt là vấn đề cát, thì UBND tỉnh chỉ đạo rõ công tác tuyên truyền để các cấp, các ngành, địa phương biết rõ trách nhiệm của mình. Nội dung thứ 2 là sự phối hợp giữa sở TNMT với các sở ngành, đặc biệt là chính quyền địa phương trong công tác quản lý, bảo vệ kiểm soát khai thác tài nguyên khoáng sản. Thứ 3 là các địa phương phải xây dựng phương án kế hoạch bảo vệ, quản lý trong quá trình khai thác đối với các đơn vị khai thác khoáng sản được tỉnh cấp phép. Điểm rất quan trọng là phát huy vai trò của người dân, để người dân được tham gia vào vấn đề quản lý cũng như bảo vệ tài nguyên khoáng sản.*

Một số giải pháp khác cũng được lãnh đạo tỉnh và các sở ngành đưa ra, đề xuất áp dụng tại các mỏ cát được cấp phép. Đó là tăng cường kiểm tra, giám sát các vấn đề về ranh giới, độ sâu, trữ lượng mỏ, hóa đơn chứng từ mua bán, kê khai thuế nhằm kiểm soát sản lượng khai thác. Bởi khai thác vượt công suất, sản lượng cho phép sẽ gây thất thoát tài nguyên và ngân sách Nhà nước, đồng thời tác động trực tiếp đến kết cấu dòng sông gây sạt lở.

Những gian lận trong khai thác, kinh doanh các mặt hàng khoáng sản như cát xây dựng luôn đem lại nguồn lợi bất chính rất khổng lồ. Nhiều chủ doanh nghiệp bất chấp và nhiều cán bộ đã sa ngã. Quan trọng nhất trong giải pháp chống cát lậu và bình ổn giá thị trường là các cơ quan chức năng phải dự lường, dự báo những chiêu trò gian lận phát sinh. Phát hiện sớm những hành vi như “bảo kê”, “làm ngo” hay “tiếp tay” cho doanh nghiệp gian lận để xử lý nghiêm theo quy định của pháp luật./.

Xuân Yến